



KVALITETSREDOVISNING FÖR FÖRSKOLORNA I ENSKEDE-ÅRSTA-VANTÖR 2006/2007

FÖRUTSÄTTNINGAR

Stadsdelsområdena Enskede-Årsta och Vantör har slagits samman till ett stadsdelsområde från och med 1 juli 2007. Förskolornas samlade kvalitetsredovisning sker därför sammantaget för de båda områdena. Förskoleområdena inom de två tidigare stadsdelsområdena har varit olika organiserade. Exempelvis skiljde sig områdena åt avseende antal avdelningar per förskolechef, handläggning av barn i behov av särskilt stöd samt kö- och avgiftshanteringen.

I det nya stadsdelsområdet bor 83373 invånare. (06-12-31). Året innan var invånarantalet 82060 (05-12-31). Sammantaget är i dagsläget (september-07) 3109 barn inskrivna i förskoleverksamheten, året innan var motsvarande siffra 2852. I området finns 13 förskoleområden av mycket varierande storlek. Totalt finns det 66 förskolor med 198 förskoleavdelningar varav en specialavdelning för barn med autism och en för barn med funktionshinder. Förskoleverksamheten innefattar också 14 familjedaghem och en allmän förskola. Dessutom finns i området fem öppna förskolor som är träffpunkter och erbjuder verksamhet för hemmavarande barn och föräldrar. I stadsdelsområdet finns förutom de kommunala verksamheterna också 26 privata förskolor och 29 privata familjedaghem med totalt 172 barn inskrivna.

Barnantalet har ökat kontinuerligt de senaste åren och det har tillskapats 8-12 nya avdelningar per år. Prognosen visar på fortsatt ökning av barnantalet och att en utökning av antalet avdelningar behövs i samma takt de närmaste åren.

Respektive förskoleområde utgör en enhet som leds av en förskolechef och i de större områdena, som huvudsakligen finns i Enskede- Årsta, en eller flera biträdande förskolechefer. Några områden har administrativt stöd samt pedagogiskt stödjande tjänster. Varje område (enhet) har format sin egen organisation efter behov och förutsättningar.



För barn i behov av särskilt stöd har förskolecheferna i nuläget möjlighet att antingen söka en ekonomisk förstärkningsresurs för riktade åtgärder inom enheten eller insatser av resurspersoner från stadsdelens resursenhet. Resursenheten består av resursenhetschef, handläggare, psykolog, talpedagog, språkpedagog och musikterapeut.

Förskoleenheterna tillhör från och med den 1/7 avdelningen för förskola, fritid och kultur inom stadsdelsförvaltningen med en stab som består av en avdelningschef, en biträdande chef med inriktning fritid, en chef för resursenheten, en administrativ sekreterare/utredare, en kvalitetsutvecklare/utredare samt en assistent. Stabens uppgift är att ge stöd och service till förskolechefer, politiker, brukare och allmänhet.

KVALITETSARBETET

Förskolorna utformar årligen konkreta mål och åtaganden för sitt arbete i sina verksamhetsplaner (VP) och arbetsplaner. Dessa mål och åtaganden utgår i sin tur från bl.a. läroplan för förskolan, förskoleplan för Stockholms stad, kommunfullmäktiges mål i budget och stadsdelsnämndens mål. Förskolorna beskriver i sina verksamhets- och arbetsplaner hur de ska arbeta för att nå målen. I förskolornas kvalitetsredovisningar och verksamhetsberättelser redovisas uppföljningar och utvärderingar av målen, arbetssätten och resultaten av deras arbete.

I samband med kvalitetsredovisningen ska förskolorna dessutom bedöma och analysera resultaten av sitt arbete och föreslå åtgärder för utveckling.

Samtliga förskolor har följt stadens skrivanvisningar för kvalitetsredovisningen och använt den skrivmall som finns tillgänglig. Kvalitetsredovisningarna håller i år en generellt högre kvalitet än föregående år. Det kvarstår dock att den beskrivande texten om arbetssätt på sina håll överväger och att resultat- och analysdelen kan utvecklas ytterligare.

Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör beskriver i sina kvalitetsredovisningar ett väl genomtänkt och organiserat arbete för att utveckla kvalitén i verksamheten. Arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningen är kopplat till det kvalitetsarbete som bedrivs inom enheterna under hela verksamhetsåret. Medvetenheten om vikten av kontinuitet och delaktighet i uppföljningsarbetet verkar ha ökat betydligt de senaste åren. Man ger många goda exempel på hur arbetet bedrivs med hjälp av exempelvis ansvarspedagoger, kvalitetsgrupp, utvecklingsgrupp, nätverk och arbetsgrupper. All personal är delaktig på avdelningsmöten, arbetsplatsträffar och planeringsdagar. Varje avdelning bidrar med underlag till kvalitetsredovisningen inom sitt förskoleområde.

Exempel på underlag för utvärdering är barnens portfolio, barnintervjuer, barnobservationer, självvärdering, föräldraenkäter, utvecklingssamtal och

synpunkts- och klagomålshantering och arbetslagens samlade bedömning och slutsatser. De flesta förskoleenheterna använder någon form av föräldraenkät. I Vantör har förskolecheferna arbetat fram en gemensam sådan som påminner om stadens brukarundersökning. Resultaten beskrivs i enheternas kvalitetsredovisningar under respektive målområde. För att få så hög svarsfrekvens som möjligt har man i områden där många föräldrar har ett annat modersmål hjälp till med att förklara frågorna. Enhetscheferna betonar vikten av att föräldrarna känner att det är meningsfullt att svara på frågorna. Man bör följa upp utvärderingen genom att återkoppla enkätsvaren till föräldrarna och göra dem delaktiga i hur man använder svaren för att göra förbättringar i verksamheten.

Resultaten från enheternas utvärderingar är inte jämförbara med varandra varför uppgifterna i denna kvalitetsredovisning endast utgör en sammanfattande bedömning. För att följa upp kvalitetsredovisningarna och lära av varandra kommer möjlighet ges för enhetscheferna att granska varandras kvalitetsredovisningar och analysera dem tillsammans.

Utöver ovanstående används resultat från olika inspektioner till att utveckla verksamhetens arbete. Under läsåret 06/07 har dock förskoleinspektörerna i Stockholms stad endast inspekterat två av förskoleenheterna i stadsdelsområdet. De statliga skolinspektörerna (Skolverket) gjorde en inspektion i intervjuform.

SAMMANFATTNING

Utveckling och lärande

Stor betoning ligger på arbetet med barnens språk och kommunikationsförmåga. Personalen på förskolorna har bred kunskap och insikt om språkets betydelse för barns utveckling och enheterna beskriver en hög måluppfyllelse avseende barnens språkutveckling. Man betonar vikten av att barnen också får tillgång till andra uttrycksformer för kommunikation såsom drama, rörelse, musik, bild och skapande verksamhet. I redovisningarna framkommer att man i större utsträckning än tidigare synliggjort matematiken i vardagen och fått barnen att upptäcka och använda den i meningsfulla sammanhang. Den pedagogiska dokumentationen har utvecklats till att tydligare visa på barnens utveckling och lärande och används nu ofta också som ett av underlagen till verksamheternas utvärderingar.

Normer och värden

De flesta föräldrarna är mycket nöjda eller ganska nöjda med det stöd deras barn får för att utveckla sin sociala och empatiska förmåga. I personalens utvärderingar framkommer många exempel på att man lyckats väl med detta. Från en del enheter ger man också exempel på, hur man tagit tillvara och synliggjort den kulturella mångfalden. Alla

förskoleenheter har utarbetat likabehandlingsplaner som fortfarande håller på att införlivas och konkretiseras i den dagliga verksamheten. Barn i behov av särskilt stöd bedöms ha fått adekvat stöd och är väl integrerade i barngrupperna. Genustänkandet har blivit mer medvetet hos personalen på förskolorna och i några fall beskriver man synbara effekter i barnens beteenden och val av lekar.

Barns inflytande

Det finns inom enheterna en tydlig vilja och förståelse för vikten av att utveckla barns inflytande och ansvar i vardagen. Man beskriver många bra exempel på hur detta omsatts i praktiken och vilka goda resultat som uppnåtts. Föräldrarna visar dock i sina enkätsvar att de är något osäkra på om barnen får vara med och påverka. Det betyder att man behöver bli ännu bättre på att konkretisera barnens inflytande i förskolan, att återkoppla till barn och föräldrar samt visa på hur barnen faktiskt har påverkat verksamhetens utformning och innehåll.

Samverkan

Samtliga förskoleenheter beskriver väl arbetssätt för att samverka och föra dialog med hemmen. Föräldraenkäter visar att föräldrarna är trygga med verksamheten samt att de överlag är nöjda med sina egna möjligheter till inflytande. Förskolorna är måna om att på olika sätt fortlöpande informera föräldrarna om verksamhetens innehåll och förändringar samt ge möjlighet till dialog. Samtliga föräldrar erbjuds utvecklingssamtal där pedagogisk dokumentation bildar underlag. Hemsidor finns på hälften av förskoleenheterna och ska utarbetas för resten under 2008. En positiv utveckling har skett då det gäller samverkan mellan förskola och skola och riktlinjer för övergången till förskoleklass har utarbetats inom såväl Enskede-Årsta som Vantör. Det är viktigt att samarbetet fortsätter trots att verksamheterna nu tillhör olika förvaltningar.

Styrkor och svagheter inom förskoleverksamheten i Enskede-Årsta-Vantör enligt de statliga skolinspektörerna

Styrkor

Normer och värden: Kontinuerligt värdegrundsarbete och arbete med inflytande.

Utveckling och lärande: Språkutvecklande arbetssätt, tydlig dokumentation.

Särskilt stöd: Goda rutiner för att identifiera barn.

Ledning och styrning: Tydlig styrning och ansvarsfördelning.

Brist

Likabehandlingsplan saknas. (Nu åtgärdat)

Förbättringsområden

Kvalitetsredovisningarna bör förbättras (Förbättring har skett).

Modersmålet bör stärkas (gällde samarbetet med modersmålstränarna som nu utvecklats).

Stadsdelarnas identifierade utvecklingsområden i föregående kvalitetsredovisning 2006

Utvecklingsområdena skiljde sig något åt mellan de båda stadsdelsområdena men stämmer ändå väl överens med samtliga förskoleenheters interna arbete. Arbetet beskrivs i kvalitetsredovisningen under respektive läroplansområde.

Följande områden beskrevs (sammansatt från Enskede-Årsta och Vantör):

- Barns självkänsla och identitet.
- Dokumentation av barns läroprocesser.
- Språkutvecklande arbetssätt.
- Samverkan förskola - skola.
- Jämställdhet/genus.
- Kunskaper om barn i behov av särskilt stöd.

Stadsdelsnämndens mål för förskoleverksamhet första halvåret 2007

Övergripande mål

Stadsdelsnämnden ska erbjuda alla barn förskoleplats inom tre månader i enlighet med Stockholms stads platsgaranti.

Antalet barn i småbarnsgrupper (1-3 år) bör som mest vara 14 barn och för de äldre barnen (4-5 år) som mest 18 barn.

Andelen förskollärare i förskolan ska öka.

Föräldrarnas valfrihet ska öka genom fler alternativ i barnomsorgen

Enhetsspecifika mål

Stadsdelsnämndens enhetsspecifika mål sammansatt för Enskede-Årsta och Vantör återfinns under respektive läroplansområde.

Måluppfyllelse avseende övergripande mål

Platsgarantin

Stadsdelsnämnden uppfyller barnomsorgsgarantin år 2007.

Antalet barn i barngrupper

Antal barngrupper som överstiger 14 respektive 18 barn är 10 (07-10-31). Att avdelningar har grupper som överstiger 14 respektive 18 barn beror bland annat på att barn snart ska sluta, men förskolan redan fyllt på gruppen, eftersom den stora intagningen sker främst i början på hösten. Det finns också två grupper med enbart 5-åringar där enheterna av planeringsmässiga skäl har 19 barn i grupperna.

Andelen förskollärare

Andelen förskollärare är 31 %. Som exempel på arbetet med att säkra kompetensförsörjningen i förskolan genomförs fortbildning och vidareutbildning för



barnskötare och förskollärare. Stadsdelen tar årligen emot lärarstudenter i den verksamhetsförlagda utbildningen som ett led i arbetet med att förbättra framtida rekryteringsmöjligheter.

Föräldrarnas valfrihet ska öka genom fler alternativ i barnomsorgen.
Stadsdelsförvaltningarna har uppmuntrat avknoppningen av kommunala förskolor.

UPPFÖLJNING AV LÄROPLANENS ÖVERGRIPANDE MÅL

Utveckling och lärande

Stadsdelsnämndens mål

Förskolorna ska arbeta medvetet med att utveckla barnens språk- och kommunikationsförmåga.

Förskolorna ska arbeta med att stärka barns identitet och självkänsla.

Alla barn ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva, olika former av kultur.

Metoder att nå målen

Miljö

Förskolorna skapar miljöer såväl inomhus som utomhus som stimulerar leken. För att barnen själva ska kunna välja lekmaterial placerar man det i barnhöjd. Man har inrett den pedagogiska innemiljön i hörnor och stationer för att barnen ska kunna utveckla roller, bygga, skapa och konstruera. Förskolorna erbjuder också barnen en miljö för eget skapande och upplevelse då det gäller musik, bild, litteratur och teater. Ofta arbetar man utifrån olika teman eller projekt.

Språk

Pedagogernas synsätt har utvecklats till att se all förekommande verksamhet i förskolan som språkutvecklande. De strävar efter att vara tydliga i både ord och handling. Man arbetar med sagoberättande, rim och ramsor, bilder, sånger och språkstimulerande lekar samt ger barnen många tillfällen till samtal med både vuxna och barn. Att arbeta i smågrupper ger barnen mer talutrymme och tid. Det är vanligt att man med hjälp av bilder dokumenterar barnens vardag för att kunna återspegla och prata om vardagliga händelser. Förskolorna har möjlighet att via "Språk-och-lekbanken" låna språkstimulerande och specialpedagogiskt material och få handledning av stadsdelens talpedagog (tidigare i Enskede-Årsta). På många enheter har man särskilda pedagoger som är språkansvariga. I Vantör finns sedan tidigare ett språknätverk som leds av stadsdelens språkpedagog. Inom en del enheter har man lyckats anställa flerspråkiga pedagoger som på ett naturligt sätt kan stödja barn med annat modersmål i deras språkutveckling. På många enheter köper

man också tjänster av modersmålstränare externt. På flera förskolor i Rågsved har man ett nära samarbete med närliggande skolor. Eleverna från årskurs 6 kommer till förskolan och läser för små grupper med barn såväl på svenska som på andra språk. I Vantör har man under 2006-2007 arbetat fram ett omfattande språkprogram innefattande ett språkutvecklingschema och en självvärderingsmall som har börjat användas som stöd i arbetet.

Matematik

Många av förskolorna arbetar med att öka kunskapen hos personalen om hur man kan arbeta med matematik i förskolan på ett kreativt och laborativt sätt. Man vill synliggöra matematiken i vardagen och få barnen att upptäcka och använda matematik i meningsfulla sammanhang.

Kultur

Utifrån barnens tankar och uppslag tar man tillvara det kulturella utbud som Stockholm erbjuder. Det kan vara museibesök, teaterbesök, cirkus etc. Man förbereder och efterarbetar besöken, ibland i form av temaarbeten. Biblioteken besöks ofta för att barnen ska bli hemmastadda i miljön och få läsupplevelser tillsammans med andra.

Dokumentation av barnens utveckling och lärande

Enheterna redovisar att de dokumenterar barnens utveckling och lärande. Pedagogisk dokumentation innebär ett förhållningssätt, - ett lyssnande för pedagogen. Ofta sker detta på flera olika sätt. En vanlig metod är att man utformar en portfolio för varje barn. Man har utvecklat egna arbetsmetoder för att sortera och göra urval av det som ska sättas in i portfolion. Barnen får bekräftelse på vad de kan och vad de lär sig. Portfolion synliggör barnets utveckling och lärande för både barn och föräldrar. Den visar exempelvis vad barnet tycker om att göra, barnets unika personlighet, utveckling som skett inom några utvalda områden och barnets tankar om det egna lärandet.

Identitet och självkänsla

I kvalitetsredovisningarna beskrivs vikten av personalens förhållningssätt. Personalen arbetar medvetet för att lyfta fram och stärka barnens starka sidor - ”det kompetenta barnet”. Man har också utarbetat olika metoder för att barnen ska träna sig i att lyfta fram positiva egenskaper hos andra. Att dela in barnen i smågrupper beskrivs som en framgångsfaktor för att stärka barnens självtillit. I den lilla gruppen får varje individ komma till sin rätt, visa vad man kan och får egen tid för samtal samtidigt som pedagogerna lättare kan möta och spegla barnens behov.

Resultat

Personalens uppfattning i deras utvärderingar är att barnen gjort stora framsteg i sin språkutveckling. Barnen vill gärna berätta och förmedla sina tankar, de resonerar och argumenterar och språket uppfattas som mer nyanserat. De äldre barnen visar intresse för bokstäver och ord. Barnen har lärt sig fler matematiska begrepp och jämför, sorterar och räknar mer i sin lek. Föräldrarna uppskattar dokumentationen av barnens utveckling och lärande. Portfolion är viktig för barnen som ofta stolta sitter och tittar i den. Alla barn har fått möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Bedömning och analys

Föräldrarna är i stort sätt nöjda med hur man stimulerar barnens utveckling och lärande men när det gäller kultur och matematik finns en osäkerhet. Det framkommer att man skulle kunna bli bättre på att synliggöra barnens lärande och bjuda in föräldrarna för att visa på vad man menar med matematik i förskolan och hur man stimulerar till kulturella aktiviteter. Att arbeta med barnen i smågrupper bör utnyttjas ännu mer framöver eftersom det har visat sig ha så stor betydelse för barnens utveckling.

Arbetet med barnens språkutveckling har förbättrats avsevärt. Kompetensen och medvetenheten hos medarbetarna har ökat såväl genom extern som genom intern kompetensutveckling. Modersmålsträningen håller dock en ojämn kvalitet. Kopplingen till den pedagogiska verksamheten kan förbättras. Man behöver utarbeta en tydlig strategi för detta. Även dokumentationen av barnens språkutveckling tas upp som ett förbättringsområde. Efter utbildningsinsatser, nätverksträffar och föreläsningar finns nu ofta matematiken med som ett naturligt inslag i rutinsituationerna under dagen. Matematiken är fortfarande ett spännande förbättringsområde. De flesta enheterna redovisar att arbetet med pedagogisk dokumentation successivt har förbättrats till att synliggöra barnets lärande. Samarbetet i personalgruppen har utvecklats i arbetet med portfolion. Man har på många håll kommit så långt i arbetet att man anser att barnens portfolio nu ger underlag för reflektion inför utvärderingar och planering. Den pedagogiska dokumentationen håller dock inte ännu en jämn kvalitet och utgör ett fortsatt utvecklingsområde.

Normer och värden (även utvärdering av förskolans likabehandlingsplan)

Stadsdelsnämndens mål

Förskolorna ska aktivt bidra till jämställdhet

Metoder att nå målen

Empatisk förmåga och demokratisk kompetens

Pedagogerna arbetar för att förskolan ska vara en trygg plats för alla barn såväl inomhus som utomhus, en plats där man bemöter varandra på ett respektfullt sätt. De vuxna strävar

efter att vara goda förebilder i ord och handling. De uppmuntrar och stödjer varje barns rätt att uttrycka sina åsikter och hjälper barnet i leken att vara solidariska och lyhörda för varandra. Man vägleder barnen till att hjälpa och trösta varandra och vid behov lösa konflikter. Att man inte accepterar kränkningar, hot eller våld visar man tydligt. På en del förskolor använder man färdiga material i "livskunskap", exempelvis Stegvis, till stöd i arbetet. Några förskolor i Enskede-Årsta använder sig av RUS-Relationsutvecklingschema. Observation enligt RUS görs tre gånger om året och hjälper pedagogerna att få en aktuell överblick för fortsatt planering. I några kvalitetsredovisningar beskriver man hur man på olika sätt tagit tillvara och synliggjort den kulturella mångfald som finns inom förskoleenheten.

Likabehandlingsplan

Förskolorna har utarbetat likabehandlingsplaner. Planerna har funnits för kort tid för att kunna utvärderas och revideras. De håller fortfarande på att införlivas och konkretiseras i den dagliga verksamheten.

Barn i behov av särskilt stöd

För de barn som är i behov av särskilt stöd upprättas handlingsplaner. Man försöker i möjligaste mån klara av behoven inom förskolan. Om resurserna inte räcker har förskolecheferna möjlighet att söka en ekonomisk förstärkningsresurs (tidigare endast Vantör) för riktade åtgärder inom enheten och/eller insatser av resurspersoner från stadsdelens resursenhet. Resurspersonerna arbetar till viss del direkt med barnen men huvudsakligen med handledning och konsultation till personalen. Varje insats följs upp, dels utifrån ett formulär och dels genom uppföljningssamtal med respektive förskolechef. Detta för att man ska få en tydlig bild av resultat och eventuella behov av förändring/utveckling.

Jämställdhet - Genus

Under hösten 2006 genomfördes genusprojekt inom både Enskede-Årsta och Vantör. Genusprojekten var lite olika upplagda men hade i ett första steg som mål att ge chefer och medarbetare grundläggande kunskaper och redskap för att bättre kunna arbeta med genusfrågan i det dagliga arbetet. Det grundläggande är att de vuxna ska vara goda förebilder och skapa lika villkor och förutsättningar för pojkar och flickor. Flickor och pojkar ska få möjlighet till ökat självförtroende inom områden där de vanligtvis inte kommer till sin rätt och ges samma uppmärksamhet i verksamheterna. Till att börja med ordnades det föreläsningar och seminarier och man köpte in litteratur samt handböcker i ämnet. Med genuspedagogers hjälp har arbetet sedan fortsatt ute i barngrupperna. En del arbetslag har videofilmade eller på annat sätt observerat varandra för att synliggöra det egna förhållningssättet. Man har granskat barnböcker, sångtexter,

utklädningskläder etc. utifrån ett genusperspektiv och man har förändrat en del i lekmiljöerna.

Resultat

De flesta föräldrarna var mycket nöjda eller ganska nöjda med det stöd deras barn får för att utveckla sin sociala och empatiska förmåga. Hos barnen ser personalen många tecken på att man lyckats. Exempel: Barnen visar respekt för varandra. De kan säga förlåt och visa empati. Det uppstår sällan konflikter. Barnen samspelar, instruerar och hjälper varandra. Barnen är bra på att lösa uppgifter tillsammans. Barnen efterfrågar varandras åsikter.

Förskolorna arbetar med att införliva likabehandlingsplanerna i det dagliga arbetet. Planerna följer centrala riktlinjer. I några kvalitetsredovisningar omnämns effekten att likabehandlingsplanerna givit förnyad kraft till värdegrundsdiskussionerna.

Barn i behov av särskilt stöd har fått adekvat stöd och är väl integrerade i barngrupperna.

Genustänkandet har blivit mer medvetet på förskolorna och i några fall beskriver man synbara effekter i barnens beteenden och val av lekar.

Analys och bedömning

Det framkommer av kvalitetsredovisningarna i området att man lägger mycket stor vikt vid att uppnå läroplansmålen som finns under Normer och värden.

Enheterna säger sig ha bra metoder för att stödja och utveckla barns empatiska och sociala förmågor vilket också framgår av de presenterade resultaten. Det finns en mångfald av goda exempel beskrivna. Hur resurserna bäst ska användas till barn i behov av särskilt stöd är en fråga som bör hållas levande. Likabehandlingsplanerna har hittills endast använts i några få fall, så det är svårt att peka på om de påverkat barnens och föräldrarnas situation eller underlättat för personalen. Arbetet med genus måste ständigt hållas aktuellt genom att kontinuerligt ingå som en punkt på planeringsdagar avdelningsmöten etc. Föräldrarna bör också göras mera delaktiga i genus-diskussionerna.

Ansvar och inflytande

Stadsdelsnämndens mål

Förskolorna ska ge alla barn och föräldrar möjlighet att delta i planering och utvärdering av barnets lärande och utveckling.

Metoder att nå målen

På förskolorna utformar man miljön så att barnen själva kan vara aktiva och göra egna val. Projektarbeten, teman och annan pedagogisk verksamhet utgår från barnens intressen

och initiativ. Arbetet organiseras ofta i små grupper där barnen får lättare att få talutrymme. När man beställer material till avdelningen får barnen ofta vara med. På småbarnsavdelningarna observerar man barnens intressen genom lekobservationer och planerar verksamheten utifrån dem. I samlingar eller andra möten får barnen komma till tals, uttrycka önskemål och diskutera aktiviteter. Inför utvecklingssamtal eller vid utvärderingar är det vanligt med barnintervjuer. På många förskolor har man ett barnråd. Genom dokumentation synliggör man och återkopplar till barnen så de förstår att deras åsikter haft betydelse

Resultat

Enligt pedagogerna blir barnen alltmer säkra på vad de vill göra. De vet att avdelningens material är till för dem. De vill pröva nytt och är inte rädda för att misslyckas. Då barnen varit med och planerat avdelningens verksamhet och inköp har det resulterat i att barnen blir mer aktsamma om materialet och går mera förberedda in i en aktivitet. Barnintervjuerna har givit de mer reserverade barnen ett forum där de törs uttala sin åsikt.

Bedömning och analys av målnuppfyllelsen

Observationer, intervjuer och enkäter bekräftar att förskolorna på många sätt arbetar aktivt för att ge barnen inflytande och delaktighet i verksamheten. I redovisningarna uttrycks att pedagogerna själva tycker att arbetet blivit roligare och att de känner sig mera bekväma i att våga låta vara med och påverka innehållet i verksamheten. Föräldrarna är dock osäkra och många svarar i enkäterna att de inte vet om barnen får vara med och påverka. Ett förbättringsområde är att man behöver bli ännu bättre på att konkretisera barnens inflytande i verksamheten och att också återkoppla till barn och föräldrar och visa på hur barnen faktiskt har påverkat verksamhetens utformning och innehåll.

Samverkan

Metoder att nå målen

Samverkan med föräldrar

Samtliga förskoleenheter beskriver väl arbetssätt för att samverka och föra dialog med hemmet. När ett nytt barn kommer till förskolan lägger man stor vikt vid att lära känna barnet och familjen. På flera enheter provar man nya former av invänjning, bland annat nämns föräldraaktiv inskolning. Man strävar efter att grundlägga ett gott förtroende och känsla av delaktighet för både barnet och familjen. Portfolion är ett bra verktyg för att synliggöra barnens utveckling och lärande. Utvecklingssamtalen dokumenteras och utgör ett av underlagen för verksamhetsplaneringen. Föräldrarna erbjuds att delta i föräldramöten, föräldraråd, introduktionssamtal, utvecklingssamtal, informationsmöten och trivselaktiviteter. Vid varje dags hämtning och lämning försöker man avsätta tid för att prata med föräldrarna. En del enheter skriver informationsblad och förskolorna i Vantör-området har egna hemsidor.

Samverkan med förskoleklass

Handlingsplaner har utarbetats med rutiner för övergången förskola-skola för både Enskede-Årsta och Vantör och dessa har reviderats under 2006. Handlingsplanerna beskriver vem som ansvarar för och vilka som ska delta i avslutningssamtal, överlämnandesamtal, skolbesök, inskolning och utvärdering. Inom båda de förutvarande förvaltningarna har man dessutom haft regelbundna tema/ pedagogträffar eller föreläsningar med en pedagog per förskola och en från varje förskoleklass- ”Röda tråden”. Pedagogerna från förskola och förskoleklass inom skolornas närområden träffas också flera gånger under året för planering och uppföljning. I samverkan med föräldrarna överlämnas dokumentation till skolan.

Övrig samverkan

Samverkan inom förvaltningen sker mellan skola, förskola och socialtjänst bl.a. kring barn som far illa. Samverkan sker också med utbildningsförvaltningen och lärarhögskolan kring fortbildning samt verksamhetsförlagd utbildning. Förvaltningens stab deltar i olika nätverk för verksamhets- och kvalitetsutveckling.

Resultat

Föräldraenkäter visar att föräldrarna är trygga med verksamheten samt att de överlag är nöjda med sina egna möjligheter till inflytande. Enheterna tycker sig märka ett större engagemang i förskolans verksamhet från föräldrar.

De flesta föräldrarna har i utvärderingar varit mycket positiva till den föräldraaktiva inskolningen som har givit dem god insyn i verksamheten och hur förskolans dagliga rutiner fungerar.

En positiv utveckling har skett då det gäller samverkan mellan förskola och skola. De återkommande mötena mellan förskolan och skolan har resulterat i insyn i varandras verksamheter. Det har blivit en större öppenhet mellan personalen i de olika verksamheterna, samsynen har förbättrats och det har blivit naturligare att besöka varandra.

Samverkan förskola, skola och socialtjänst har enligt förvaltningens bedömning fungerat väl under 06/07.

Bedömning och analys av måluppfyllelsen

Förskolan har uppnått god måluppfyllelse då det gäller samverkan med hemmen. Alla förskolor bör ha en egen hemsida för tydlig information.

Arbetet med ”Röda tråden” förskola - skola har upplevts som mycket givande av både förskola och skola. Man hoppas att de goda kontakterna upprätthålls, trots att man nu



tillhör olika förvaltningar. Flera enheters bedömning är dock att det behövs en tydligare struktur för hur överlämnandet av barnens dokumentation mellan förskolan och skolan ska gå till. Det råder också viss oklarhet över vilken information som är relevant att lämna över.

Samverkan med socialtjänsten - förskolan bör utan problem kunna fortsätta som tidigare eftersom vi tillhör samma förvaltning och det finns väl upparbetade kontakter.

ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING

Arbetet med att förankra och lokalt anpassa likabehandlingsplanen ska fortgå och följas upp.

Gemensamma riktlinjer för språkstöd och modersmålsstöd behöver arbetas fram och en årlig kartläggning av barnens modersmål ska göras.

Alla barn ska ges möjlighet att delta i planering och utvärdering utifrån sina förutsättningar. Barnens inflytande i verksamheten ska konkretiseras.

Barnens utveckling och lärande ska kontinuerligt dokumenteras och kommuniceras med föräldrarna.

Hemsidor ska utarbetas för samtliga förskoleenheter.

Enhetliga utvärderingsinstrument ska eftersträvas.

AVDELNINGSCHEFENS SLUTORD

Reflektion

Med anledning av sammanslagning av stadsdelsområden, omorganisation, förändringar av några förskoleområden och att nya avdelningar tillkommit har enhetscheferna i Enskede-Årsta Vantör och deras medarbetare varit extra flexibla, konstruktiva och nytänkande. Oförutsedda händelser har också inträffat. Flera förskolor har drabbats av översvämningar och en förskola har brunnit ner vilket gjort att man fått evakuera och anpassa sig till tillfälliga lokaler. Enheterna inom Enskede-Årsta-Vantör har trots försvårande omständigheter utifrån sammantagna utvärderingar visat sig ha en hög kvalitet på verksamheten.

Leif Fransson
Chef avdelningen förskola, fritid och kultur